

АНОТАЦІЯ

Полякова Є. О. Поетика малої прози М. Кузміна. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 03 – Гуманітарні науки, за спеціальністю 035 Філологія. – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди Міністерства освіти і науки України; Харків, 2020.

У цьому дослідженні розглядається поетика малої прози Михайла Кузміна – одного з найбільш неординарних представників «срібного століття» російської літератури й мистецтва. Мала проза письменника, на відміну від лірики та повістей і романів, усе ще залишається на периферії уваги дослідників. Між тим, М. Кузмін написав понад 80 творів малих жанрів. Такий об’ємний пласт творчої спадщини письменника заслуговує на ретельний аналіз й осмислення: є підстави вважати, що в малій прозі його творча індивідуальність і новації виявилися не менше, ніж у поезії, великих прозових жанрах і драматургії, що й обумовлює актуальність дисертації. Дослідження було проведено на матеріалі малої прози М. Кузміна 1900–1920-х років, розглянутої в контексті його творчості й літератури межі ХІХ–ХХ століть.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що вперше було здійснено ґрунтовний аналіз поетики малої прози М. Кузміна, запропоновано інтерпретацію розглянутих творів письменника й укладеної в них авторської концепції, виявлено загальні риси поетики малої прози письменника (інтертекстуальність (в т. ч. автоінтертекстуальність), парадоксальні поєднання культурних кодів, високий ступінь іронії, відсилання до інших видів мистецтва, еротизм, абсурд, лаконізм викладу, тенденція до циклізації та ін.). Також було запропоновано типологію малої прози М. Кузміна (стилізовані новели, літературні казки на новелістичній основі,

белетристичні новели, фрагментарна проза й мініатюри). Уточнено місце й значення малої прози М. Кузміна в його творчості й літературному процесі кінця XIX – початку XX століть: виявлені особливості поетики дозволяють характеризувати її як постсимволістську (в т. ч. предпостмодерністську) й таку, що типологічно схожа з деякими рисами поетики авангарду.

Більшість творів малої прози М. Кузміна представлено новелами: для їхньої жанрової структури характерні малий обсяг, лаконізм викладу, цікава фабула, несподіваний фінал, наявність одного або декількох пуантів, близькість до анекдоту. Характерною рисою поетики малої прози М. Кузміна також є тенденція до циклізації.

У процесі дослідження з'ясувалося, що принципово важливі особливості поетики новел притаманні як ранній малій прозі М. Кузміна, так і більш пізній. Прояв подібних особливостей у творах, написаних з великим часовим проміжком, свідчить про те, що, цілком імовірно, М. Кузмін знайшов продуктивну художню модель, до якої вдавався в різні періоди творчого шляху відповідно до художніх завдань і з особистих причин. Основні особливості поетики творів М. Кузміна 20-х років варіювалися та посилювалися, проте не змінилися принципово. Це дозволяє говорити про динаміку й разом із тим про відсутність суттєвої еволюції поетики малої прози письменника.

При цьому тяжіння М. Кузміна до творчих експериментів не слабшало, однак у малій прозі воно виявлялося всередині вже сформованої художньої моделі у вигляді незвичних і парадоксальних поєднань культурних кодів, жанрів, відсилань до інших видів мистецтва, витончено зашифрованих натяків на твори мистецтва або явища світової культури, а іноді й власного художнього світу – тобто в особливій грі, у якій завдяки несподіваним сполученням народжувалися нові смисли й варіанти інтерпретації.

На основі аналізу поетики найбільш репрезентативних новел М. Кузміна, написаних протягом 1900–1920-х рр., було запропоновано їхню типологію й виділено чотири основних типи новел: *стилізовані* («Тень Филлиды», «Мачеха из Скарперии», «Пример ближним», «Девственный Виктор. Византийский

рассказ», «Невеста. Римский рассказ» та ін.); *літературні новелістичні казки* («Принц Желание», «Золотое платье», «Высокое окно» та інші твори циклу); *новели «із сучасного життя» з властивостями белетристичної літератури* («Платоническая Шарлотта», «Родственный визит», «Балетное либретто» та ін.), *фрагментовані новели* («Подземные ручьи», «Голубое ничто», «Пять разговоров и один случай») і *цикл мініатюр* «Печка в бане (кафельные пейзажи)».

Уперше було проведено аналіз специфіки та функцій стилізації в малій прозі М. Кузміна. Під час дослідження були виявлені особливості поетики, властиві стилізованим новелам М. Кузміна в цілому. Серед них – надзвичайно широкий спектр стилізацій, що відтворюють характерні прикмети мистецтва різних культурних епох: античної (грецької, римської, єгипетської), Середньовіччя й Відродження, літературних напрямів XVIII і XIX століть (сентименталізму, романтизму). М. Кузмін вводив у новели, трансформуючи, елементи різних жанрів: легенд і казок, «прикладів» і патериків, новел різного типу, роману в листах, щоденника та ін., а також поєднував названі елементи всередині одного твору («Невеста» – «римський рассказ», що стилізований під романтичну новелу й т. п.). Найважливішим елементом поетики стилізації М. Кузміна є парадоксальність. Важлива роль у поетиці новел відведена деталям, зашифрованим відсиланням і натякам, а також інтермедіальній складовій, що обумовлює можливість кількох варіантів інтерпретації творів. Більшості новел властива яскраво виражена іронія, яка свідчить про трансформацію претекстів, підпорядкованій постсимволістській (в т. ч. предпостмодерністській) грі з читачем, і виявляє характерні особливості авторської свідомості.

Аналіз казок М. Кузміна показав, що особливості поетики цих творів ізоморфні як стилізованим новелам, так і новелам «із сучасного життя». Казки були зібрані в цикл самим автором, а їхня художня єдність підтверджується загальним для них типом проблематики й властивостями поетики. Незважаючи на те, що в літературних казках письменника проявляються риси фольклорного

жанру (особливо хронотопу, композиції, сюжетних схем, оповідних формул та ін.), за своєю жанровою структурою вони найбільш близькі до новели, про що свідчить лаконічна форма викладу, несподіваний фінал, наявність одного або декількох пуантів. Деякі казки в жанровому плані також зближуються з притчею («Золотое платье») або анекдотом («О совестливом лапландце и патриотическом зеркале»). У більшості казок циклу («Принц Желание», «Рыцарские правила», «Шесть невест короля Жильберта», «Дочь гонуэзского купца», «Золотое платье») присутня стилізація, що особливо зближує казки зі стилізованими новелами М. Кузміна. Крім того, для його казок характерні такі особливості, як інтертекст (в т. ч. автоінтертекст), змішування й трансформація жанрів, яскраво виражений естетизм, легкий еротизм, високий ступінь іронії, поетика абсурду й відсутність дидактичності. Названі властивості поетики казок свідчать про авторську гру, яка породжує варіативність і множинність інтерпретацій творів циклу, а також про близькість їхньої поетики до предпостмодернізму.

Аналіз поетики новел «із сучасного життя» з властивостями белетристичної літератури був проведений на матеріалі репрезентативних творів із найбільш високим ступенем художності («Решение Анны Мейер», «Платоническая Шарлотта», «Родственный визит», «Те же глаза», «Балетное либретто» і цикл «Военные рассказы»). Для їхньої поетики також характерні особливості, виявлені в стилізованих новелах і казках: широкий інтертекст (в т. ч. автоінтертекст), іронія, трансформація й незвичайне поєднання жанрів, значущість деталей, зашифровані натяки й відсилання до творів і явищ світової культури й фактам біографії автора, проблематика, пов'язана з питаннями любові й творчості. Незважаючи на те, що цьому типу новел притаманні риси масової літератури (захоплюючий динамічний сюжет, шаблонні персонажі, знайомі сюжетні ситуації), за своєю суттю вони близькі до «високої» літератури: для недосвідченої публіки зашифровані відсилання в новелах не помітні, і тим самим найважливіший пласт тексту, у якому розкривається його глибина, залишається прихованим. Звісно ж, що в такий спосіб М. Кузмін грав

з читачем, створюючи своєрідну літературну шараду, розгадати яку могла тільки уважна публіка з вибагливим естетичним смаком.

Водночас глибина й складна поетика характерна не для всіх новел «із сучасного життя», підтвердженням чого є й результати аналізу циклу «Военные рассказы». Більшість творів цього циклу побудовані за більш простою моделлю белетристичної новели, а найбільшу художню цінність становлять «Ангел северных врат» і «Третий вторник», особливості поетики яких (інтертекст (в т. ч. автоінтертекст), синтез і трансформація жанрів, іронія) не дозволяють інтерпретувати їх виключно як белетристичну прозу з цікавим сюжетом. Увесь цикл названо «Военные рассказы», але його проблематика далека від питань війни та миру й стосується людських переживань, любові, взаємин людини зі світом, тобто військова тематика стає декорацією, орнаментом, на тлі якого М. Кузмін у черговий раз звертається до важливих для нього проблем.

Пізня мала проза М. Кузміна, створена ним у 1920-ті роки, представлена невеликою кількістю творів, які в цій роботі розглядаються як *фрагментовані новели* («Подземные ручьи», «Голубое ничто», «Пять разговоров и один случай») і *цикл мініатюр* «Печка в бане (кафельные пейзажи)». У поетиці цих творів виявляються особливості, властиві й решті малій прозі письменника: інтертекстуальність, (в т. ч. автоінтертекстуальність), відсилання до культурних явищ, власних творів і фактів свого творчого та особистого життя. Порівняно з більш ранніми новелами, у циклі мініатюр і фрагментованій малій прозі знижується динамічність і зв'язність зовнішнього сюжету, а роль мотивів, суб'єктивного начала (вражень оповідача й загального настрою), навпаки, зростає. У пізніх творах іронія оповідача стає максимально гострою, а еротизм виражається відверто, на відміну від раніше створених новел, у яких він виявлявся в натяках, прихованих відсиланнях та підтексті. Аналіз пізніх творів М. Кузміна показав, що їм властиві ті ж особливості поетики, що й малій прозі письменника в цілому, але вже в граничній формі. Це, у свою чергу, свідчить про руйнування М. Кузмінім жанрових канонів, про поетику

примітиву й абсурду, тобто про типологічну подібність до поезики авангарду не тільки в ліриці, а й в малій прозі.

На цьому етапі дослідження вважаємо коректним говорити про те, що прозова творчість М. Кузміна за обсягом і значущістю співвідносна з його лірикою, а мала проза переважає над великими жанрами. На відміну від ліричних творів, в прозі М. Кузміна яскравіше проявляється іронія й абсурдистське начало, і, як наслідок, більш відверто виражений постсимволістський (в т. ч. предпостмодерністський) авторський погляд на світ і проблеми, які письменник порушував у своїй творчості. Звернення до жанрів малої прози дозволило М. Кузміну розширити можливості для гри й творчого експерименту. За зовнішньою простотою й легкістю створених М. Кузмінім творів приховується спроба знайти відповіді на непрості філософські питання, що стосуються життя і смерті, сутності та природи любові, зв'язку людини з вищими силами і її взаємин зі світом і творчістю. Удавана ж простота художньої форми, у яку вкладено пошук відповідей на хвилюючі питання, – лише один із проявів тонкої авторської гри, що є, у свою чергу, невід'ємною складовою як поезики творів М. Кузміна, так і його свідомості й світовідчуття.

Усе це дозволяє визначити місце малої прози М. Кузміна в літературному процесі «срібного століття». Вона може бути схарактеризована як постсимволістська, що враховує художній досвід символістів, але свідчить про неприйняття й розвінчання автором їхніх філософсько-естетичних постулатів. При цьому ступінь деміфологізації, роль іронії та гри, балансування між «високою» й масовою літературою дає підстави характеризувати малу прозу М. Кузміна як постсимволістську (в т. ч. предпостмодерністську) й таку, що типологічно схожа з деякими рисами поезики авангарду.

Ключові слова: поезика, М. Кузмін, мала проза, новела, казка, фрагментарна проза, стилізація, постсимволізм, предпостмодернізм, авторська гра, іронія.

ABSTRACT

Poliakova Ye. O. Poetics of M. Kuzmin's short prose. Qualification scholarly paper: a manuscript.

Thesis submitted for obtaining the Doctor of Philosophy degree in 03 – Humanities, Speciality 035 ‘Philology’. – Vasyl Karazin Kharkiv National University, Ministry of Education and Science of Ukraine; H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2020.

This study examines poetics of short prose by Michael Kuzmin, one of the most extraordinary representatives of Silver age of Russian literature and art. The writer's short prose comparing to his poetry and novels still remains on the periphery of researchers' attention. Meanwhile, M. Kuzmin wrote more than 80 works of small genres. Such a great layer of the writer's creative heritage deserves careful analysis and reflection: it gives reasons to believe that in short prose M. Kuzmin's creative individuality and innovations showed up no less than in poetry, ‘high’ (remarkable) prose genres and drama. It also determines relevance of the thesis. The study was conducted on the basis of short prose by M. Kuzmin in the 1900s-1920s. It was considered in the context of his work and literature at the turn of the 19th-20th centuries.

The scientific novelty of the research results consists in a thorough analysis of M. Kuzmin's poetics of short prose carried out for the first time; interpretation of the writer's studied works and the author's concept enclosed in them; detected general features of the writer's short prose poetics (autointertextuality), paradoxical combinations of cultural codes, high irony degree, references to other arts, eroticism, absurdity, layout conciseness, cyclization tendency etc.). A typology of short prose by M. Kuzmin (stylized short stories, literary fairy tales based on novellas, fictional short stories, fragmentary prose and miniatures) is also given. The place and significance of M. Kuzmin's short prose in his work and literary process of the end

of the 19th – beginning of the 20th centuries are specified: the revealed peculiarities of poetics allow characterizing it as post-symbolist (including pre-postmodern) and typologically similar to some features of avant-garde poetics.

Most of M. Kuzmin's short prose works are represented by short stories: their genre structure is characterized by small volume, layout conciseness, interesting plot, unexpected ending, presence of one or more points, and proximity to a joke. A differential feature of M. Kuzmin's poetics of short prose is also cyclization tendency.

The study clarifies that fundamentally important features of poetics of short stories are inherent in both M. Kuzmin's early short prose and his later one. The manifestation of such features in works written over a long period of time indicates that M. Kuzmin was likely to have found a productive artistic model, which he turned to in different periods of his creative path due to artistic tasks and personal reasons. The major features of poetics of M. Kuzmin's works of the 1920s varied and intensified, but did not change fundamentally. This allows us to speak about dynamics and at the same time about lack of significant evolution of poetics of short prose of the writer.

Nevertheless, M. Kuzmin's attraction to creative experiments did not weaken, still in short prose it appeared to be within the pre-constructed artistic model in the form of unusual and paradoxical combinations of cultural codes, genres, references to other arts, subtly encrypted allusions to works of art or world culture, even their own art world, i.e. a special game in which, due to unexpected combinations, new meanings and variants of interpretation were born.

Based on the analysis of the poetics of the most known short stories by M. Kuzmin written during the 1900–1920s, their typology is proposed and four main types of short stories are identified: stylized ("*Shadow of Philida*" («*Ten' Fillidy*»)), "*Stepmother from Scarperia*" («*Machekha iz Skarperii*»), "*Example to Nearest*" («*Primer blizhnim*»), "*Innocent Victor. Byzantine story*" («*Devstvennyj Viktor. Vizantijskij rasskaz*»), "*Bride. Roman story*" («*Nevesta. Rimskij rasskaz*») etc.); literary tales on short story base ("*Prince of Desire*" («*Princ Zhelanie*»), "*Golden*

Dress" («Zolotoe plat'e»), *"High Window"* («Vysokoe okno») and other works of the series); fiction-styled "from modern life" short stories (*"Platonic Charlotte"* («Platonicheskaya Charlotta»), *"Family Visit"* («Rodstvennyj vizit»), *"Ballet Libretto"* («Baletnoe libretto») etc.), fragmentary prose *"Underground Streams"* («Podzemnye ruch'i»), *"Blue Nothing"* («Goluboe nichto»), *"Five Conversations and One case"* («Pyat' razgovorov i odin sluchaj») and a series of miniatures *"Stove in the bath (tiled landscapes)"* («Pechka v bane (kafel'nye pejzazhi)»).

Analysis of specificity and functions of stylization in M. Kuzmin's short prose is carried out for the first time. The study reveals the features of poetics inherent in M. Kuzmin's stylized short stories in the whole. It is an extremely wide range of stylizations that reproduce characteristic features of art of different cultural epochs: ancient (Greek, Roman, Egyptian), the Middle Ages and the Renaissance, literary trends of the 18th and 19th centuries (sentimentalism, romanticism). M. Kuzmin involved into short stories elements of different genres transforming them: legends and fairy tales, "tell-stories" and paterics, novellas of various types, novels in letters, diaries, etc.; the writer also combined these elements within one work (*"Bride"* - *"Roman story"* stylized as a romantic short story, etc.). The most important element of M. Kuzmin's poetics of stylization is paradoxicality. A great deal in the poetics of short stories is given to details, encrypted references and hints, as well as the intermediate component determining a possibility of several options for works' interpretation. Most short stories are characterized by a pronounced irony which indicates transformation of pretexts subordinated to the post-symbolist as well as pre-postmodern game with the reader; this irony also reveals characteristic features of the author's consciousness.

Analysis of M. Kuzmin's fairy tales shows that peculiarities of these works' poetics are isomorphic to both stylized short stories and "from modern life" short stories. The fairy tales were collected in a series by the author himself - their artistic unity is confirmed by common type of problems and characteristics of poetics. Despite the fact that the writer's literary tales comprise the folk genre features (especially chronotope, composition, plot schemes, narrative formulas, etc.), in their

genre structure they are likely to be as novellas. It is shown by a concise form of layout, an unexpected finale, presence of one or more points. Some fairy tales are also close to a parable ("*Golden Dress*" («*Zolotoe plat'e*»)) or an anecdote ("*About a conscientious Lapland and a patriotic mirror*" («*O sovestlivom laplandce i patrioticheskom zerkale*»)). Most of the fairy tales in the series ("*Prince of Desire*" («*Princ Zhelanie*»)), "*Knightly Rules*" («*Rycarskie pravila*»)), "*Six Brides of King Gilbert*" («*Shest' nevest korolya Zhil'berta*»)), "*Daughter of a Genoese Merchant*" («*Doch' genuezskogo kupca*»)), "*Golden Dress*" («*Zolotoe plat'e*»)) have a stylization that brings fairy tales closer to the stylized short stories by M. Kuzmin even more. Also, his fairy tales are characterized by such features as intertext (including autointertext), mixing and transformation of genres, well-presented aesthetics, light eroticism, a high degree of irony, the poetics of absurd and lack of didacticism. These characteristics of the poetics of the fairy tales indicate the author's game which starts up variability and multiplicity of interpretations of the works in the series as well as proximity of their poetics to pre-postmodernism.

Analysis of poetics of "from modern life" short stories with fictional features is held on the basis of representative works with the highest art degree ("*Anna Meyer's Decision*" («*Reshenie Anny Mejer*»)), "*Platonic Charlotte*" («*Platonicheskaya Sharlotta*»)), "*Family Visit*" («*Rodstvennyj vizit*»)), "*The Same Eyes*" («*Te zhe glaza*»)), "*Ballet Libretto*" («*Baletnoe libretto*»)) and the series "*War Stories*" («*Voyennyje rasskazy*»)). Their poetics is also characterized by the patterns found in stylized short stories and fairy tales: broad intertext (including autointertext), irony, transformation and unusual combination of genres, significance of details, encrypted hints and references to works and phenomena of world culture and facts of the author's biography, issues related to love and creativity. Despite the fact that this type of short stories has characteristics of mass literature (fascinating dynamic plot, patterned characters, familiar plot situations), in fact they are close to "high" (remarkable) literature: for the inexperienced public encrypted references in short stories are not noticeable, and thus the most important text layer in which its depth is revealed remains hidden. Of course, in this way M. Kuzmin played with the

reader, creating a kind of literary charade which could be solved only by an attentive audience with a demanding aesthetic taste.

Still, depth and complex poetics are not characteristics of all "from modern life" short stories. The results of analysis of the series *War Stories* ("«Voyennyje rasskazy») proves it. Most of its works are based on a simpler fiction model. The greatest artistic value has *"Angel of the North Gate"* ("«Angel severnyh vrat») and *"Third Tuesday"* ("«Tretij vtornik») poetics of which (intertext (including autointertext), synthesis and genres transformation, irony) do not allow to interpret them exclusively as fiction with an interesting plot. The whole series is called *War Stories* ("«Voyennyje rasskazy»), but its issues are far from war and peace; they relate to experiences, love, human relations with the world, i.e., military background becomes a decoration, an ornament, against which M. Kuzmin once again addresses important issues.

M. Kuzmin's later short prose created by him in the 1920s is represented by a small number of works which in this thesis are considered as fragmented short stories (*"Underground Streams"* ("«Podzemnye ruch'i»), *"Blue Nothing"* ("«Goluboe nichto»), *"Five Conversations and One case"* ("«Pyat' razgovorov i odin sluchaj») and a series of miniatures *"Stove in the bath (tiled landscapes)"* ("«Pechka v bane (kafel'nye pejzazhi)»). The poetics of these works reveals features inherent to the rest of the writer's short prose: intertextuality (including autointertextuality), references to cultural phenomena, his own works and the facts of his artistic and personal life. Compared to earlier short stories, in the series of miniatures and fragmented short prose dynamism and coherence of the external plot reduces while the role of motives, subjective beginnings (the narrator's impressions and general mood), on the contrary, increases. In later works, the narrator's irony becomes as acute as possible; eroticism is expressed openly, in contrast to previously created short stories in which it took forms of hints, hidden references and subtext. Analysis of M. Kuzmin's later works showed that they have the same features of poetics as the short prose of the writer in the whole, but in a marginal form. This testifies to M. Kuzmin's destruction of genre canons, poetics of the primitive and the absurd,

i.e., typological similarity to the poetics of the avant-garde not only in lyric poetry but also in short prose.

At this stage of the study we are sure to say that the prose work of M. Kuzmin in volume and significance correlates with his lyrics while short prose predominates over large genres. In contrast to lyrical works, M. Kuzmin's prose shows irony and absurdism more clearly, and, as a consequence, a post-symbolist (including pre-postmodern) author's view of the world and problems that the writer raised in his works is expressed more openly. Addressing to the genres of short prose allowed M. Kuzmin to expand opportunities for play and a creative experiment. Behind outward simplicity and lightness of the works created by M. Kuzmin there is an attempt to find answers to difficult philosophical questions concerning life and death, essence and nature of love, man's connection with higher forces and his relationship with the world and creativity. The feigned simplicity of the art form, in which search for answers to troubling questions is embedded is only one of manifestations of the author's subtle play, which as well is an integral part of both the poetics of M. Kuzmin's works and his consciousness and worldview.

The abovementioned facts determine the place of short prose by M. Kuzmin in the literary process of the "Silver age". It can be described as post-symbolist taking into account symbolists' artistic experience while it demonstrates as well the author's rejection and denunciation of their philosophical and aesthetic postulates. Still, demythologization degree, role of irony and play, balance between "high" (remarkable) and mass literature give grounds to characterize M. Kuzmin's short prose as post-symbolist (including pre-postmodern) and typologically similar to some features of avant-garde poetics.

Key words: author's play, fairy tale, fragmentary prose, irony, M. Kuzmin, poetics, postsymbolism, premodernism, short prose, short story, stylization.

Список публікацій здобувачки за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Полякова Е. О. Трансформація жанра життя в новелле М. Кузмина «Пример ближним» // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2015. Сер. Філологія. Вип. 73. С. 226–229.
2. Полякова Е. О. «Специфика осмысления любовных коллизий “из современной жизни” в малой прозе М. Кузмина» // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2016. Сер. Філологія. Вип. 75. С. 99–102.
3. Полякова Е. О. Особенности стилизации в новелле М. Кузмина «Мачеха из Скарперии» // Література в контексті культури: Зб. наук. праць. Вип. 28 / ред. кол.: В. А. Гусєв (відп. ред.) та ін. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. С. 204–211.
4. Полякова Е. О. Поэтика сказок Михаила Кузмина // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2019. Сер. Філологія. Вип. 81. С. 34–38.
5. Полякова Е. О. Между «высокой» литературой и беллетристикой: поэтика новеллы М. Кузмина «Балетное либретто» // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2019. Сер. Філологія. Вип. 82. С. 36–39.

публікація у періодичному науковому виданні держави-члена ЄС:

6. Полякова Е. О. Поэтика новеллы М. Кузмина «Подземные ручьи» в контексте его малой прозы 1920-х годов // European Journal of Literature and Linguistics, 2020. № 2. С. 30–34.

наукові праці у зарубіжних фахових виданнях

7. Полякова Е. О. Новеллы М. Кузмина «Ангел северных врат» и «Третий вторник»: поэтика и место в цикле «Военные рассказы» // Вестник

Гродненского государственного университета имени Янки Купалы. Серия 3. Филология. Педагогика. Психология. Гродно, 2018. Т. 8. № 3. С. 23–29.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

друковані тези, що опубліковані у матеріалах наукових конференцій:

8. Полякова Е. О. Поэтика новеллы М. Кузмина «Мачеха из Скарперии» // Література в контексті культури. Всеукраїнська наукова конференція: Матеріали. Дніпро: Арбуз, 2017. С. 26–27.
9. Полякова Е. О. Обманчивая простота беллетристики М. Кузмина (новелла «Те же глаза») // Потенційні шляхи розвитку науки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції м. Київ, 24–25 вересня 2019 року. Київ: МЦНД, 2019. С. 47–48.